

Urząd Transportu Kolejowego

<https://utk.gov.pl/pl/licencje-dla-przewoznik/licencjonowanie/15979,Licencjonowanie.html>
02.05.2024, 13:50

Licencjonowaniu podlega działalność gospodarcza polegająca na:

1. wykonywaniu przewozów kolejowych osób;
2. wykonywaniu przewozów kolejowych rzeczy;
3. świadczeniu usług trakcyjnych.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z 28 marca 2003 roku o transporcie kolejowym, zwanej dalej „ustawą o transporcie kolejowym”, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego wydaje licencję przedsiębiorcy posiadającemu siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 3 pkt 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego obszaru kolejowego, zwanej dalej „dyrektywą 2012/34/UE”: „przedsiębiorcą kolejowym” jest każde przedsiębiorstwo publiczne lub prywatne posiadające licencję, którego działalność podstawowa polega na świadczeniu usług w transporcie towarowym lub pasażerskim koleją z zastrzeżeniem, że przedsiębiorstwo to zapewnia pojazdy trakcyjne; obejmuje to także przedsiębiorstwa, które tylko dostarczają pojazdy trakcyjne (art. 3 pkt 1 dyrektywy 2012/34/UE).

Stosownie do art. 4 pkt 9 ustawy o transporcie kolejowym: „przewoźnikiem kolejowym” jest przedsiębiorca uprawniony na podstawie licencji do wykonywania przewozów kolejowych lub świadczenia usługi trakcyjnej lub podmiot wykonujący przewozy na infrastrukturze kolei wąskotorowej.

Licencjonowanie transportu kolejowego ma na celu zapewnienie, że prawo dostępu do rynku transportu kolejowego jest stosowane w jednakowy i niedyskryminujący sposób w stosunku do przedsiębiorców, którzy chcą na tym rynku świadczyć usługi przewozu osób i rzeczy jak również usługę trakcyjną.

W celu zapewnienia właściwego świadczenia tych usług oraz ochrony klientów i osób trzecich konieczne jest zagwarantowanie, że przedsiębiorca kolejowy zawsze będzie spełniał wymagania:

- dobrej reputacji;
- wiarygodności finansowej;
- kwalifikacji zawodowych;

- zabezpieczenia finansowego odpowiedzialności cywilnej (OC)

Licencja na wykonywanie usług transportu kolejowego wydawana jest na Wzorce dokumentu licencyjnego ([link](#)), określonego w załączniku I i II do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/171 z dnia 4 lutego 2015 r. w sprawie niektórych aspektów procedury wydawania licencji przedsiębiorstwom kolejowym, zwanego dalej „rozporządzeniem 2015/171/UE” i uwzględnia rodzaje usług, które mają być świadczone przez przedsiębiorcę (przewozy pasażerskie lub/i przewozy towarowe lub/i usługi trakcyjne).

Wzór dokumentu licencyjnego obejmuje:

- licencję na wykonywanie usług transportu kolejowego oraz
- załącznik do licencji dotyczący ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

O wydanej licencji Prezes UTK, informuje Agencję Kolejową Unii Europejskiej. ([link](#))

Każdorazowo, gdy licencja jest przyznawana, zmieniana w sposób istotny w odniesieniu do dokumentu licencyjnego, zawieszana, cofana lub zastępowana licencją tymczasową, licencja sporządzana jest w oparciu o ten format (art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2015/171/UE).

Taka licencja sama w sobie nie uprawnia do dostępu do infrastruktury kolejowej. Dokumentem uprawniającym przewoźnika kolejowego do uzyskania dostępu do infrastruktury kolejowej jest również certyfikat bezpieczeństwa.

Licencje wydane przez Prezesa UTK na dotychczasowych wzorach zachowują ważność. Należy jednak pamiętać, że w przypadku zmiany przez przewoźnika danych lub zmiany zakresu licencjonowanej działalności dotychczasowe licencje zastąpi jednolita licencja L/.../20.. zgodna z formatem określonym rozporządzeniem 2015/171/UE.

Przewoźnik kolejowy może legitymować się dokumentem licencyjnym wraz z aktualnym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. W przypadku dysponowania przez przewoźnika licencją wydaną na nowym formularzu (posiadającą numer L/.../20...), koniec terminu ubezpieczenia wskazanego w załączniku do licencji nie wiąże się z koniecznością zmiany załącznika w zakresie terminu ważności ubezpieczenia.

Wniosek o wydanie licencji

Wniosek o wydanie licencji zawiera informacje dotyczące sytuacji prawnej przedsiębiorstwa.

Wniosek o wydanie licencji zawiera (art. 46 ust. 2 ustawy o transporcie kolejowym):

- nazwę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres;
- numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, o ile przedsiębiorstwo taki numer posiada;
- numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- określenie przedmiotu i zakresu wykonywania działalności, na którą ma być udzielona licencja, w tym planowane rodzaje usług w transporcie kolejowym, świadczone na podstawie licencji:
 - przewozy kolejowe osób;
 - przewozy kolejowe rzeczy;
 - świadczenie usług trakcyjnych.

Do wniosku o wydanie licencji należy dołączyć (art. 46 ust. 3 ustawy o transporcie kolejowym) informacje o dotychczasowej działalności przedsiębiorcy oraz inne dokumenty – celem udowodnienia przed rozpoczęciem licencjonowanej działalności, że przedsiębiorstwo w każdej chwili będzie zdolne spełniać wymagania, dotyczące:

- dobrej reputacji;
- wiarygodności finansowej;
- kwalifikacji zawodowych;
- zabezpieczenia finansowego odpowiedzialności cywilnej

Wykaz wymaganych dokumentów załączanych do wniosku o wydanie licencji, w tym oświadczeń, opracowany na podstawie art. 46 ustawy o transporcie kolejowym oraz art. 5 ust. 4-5 rozporządzenia 2015/171/UE, określony został w Załącznikach 1 – 4 do wniosku o wydanie licencji na wykonywanie usług transportu kolejowego.

Wniosek o wydanie licencji i dokumenty wystawione przez przedsiębiorstwo powinny być sporządzone w języku polskim lub przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego i podpisane przez osoby upoważnione do reprezentacji przedsiębiorstwa, zgodnie z aktualnym odpisem z Krajowego Rejestru Sądowego, lub Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, lub należycie umocowanych pełnomocników (wyznaczonego pełnomocnika do reprezentacji przedsiębiorstwa). Wszystkie odpisy dokumentów powinny być poświadczane za zgodność z oryginałem (art. 76a § 2, 2a oraz 2b ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, zwanej dalej „k.p.a.”).

Zgodnie z art. 76a § 2b k.p.a. - upoważniony pracownik organu prowadzącego postępowanie, któremu został okazany oryginał dokumentu wraz z odpisem, na żądanie strony, może

poświadczyć zgodność odpisu dokumentu z oryginałem. Poświadczenie obejmuje podpis pracownika, datę i oznaczenie miejsca sporządzenia poświadczenia, a na żądanie strony, również godzinę sporządzenia poświadczenia.

Złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie prokury lub pełnomocnictwa do reprezentacji przedsiębiorstwa w danej sprawie administracyjnej, zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1000 z późn. zm.), podlega opłacie skarbowej.

Wymagania wydania licencji

1. Wymagania dotyczące dobrej reputacji

Wymagania dotyczące dobrej reputacji uważa się za spełnione (art. 46 ust. 4 ustawy o transporcie kolejowym), jeżeli:

- a. nie została ogłoszona upadłość przedsiębiorcy;
- b. przedsiębiorca nie poniósł odpowiedzialności na podstawie przepisów o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary;
- c. przedsiębiorca nie został ukarany za poważne naruszenia prawa określone w przepisach szczególnych mających zastosowanie do transportu;
- d. członkowie organu zarządzającego osoby prawnej, wspólnik, komplementariusz w spółce jawnej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej, a w przypadku innego przedsiębiorcy - osoby prowadzące działalność gospodarczą, nie zostały skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie, powtarzające się nieumyślne naruszenie praw osób wykonujących pracę zarobkową lub poważne naruszenia prawa dotyczące obowiązków wynikających z układów zbiorowych pracy.

W celu potwierdzenia spełnienia ww. wymogów przedsiębiorca ubiegający się o licencję przedstawia zaświadczenia albo oświadczenia.

Wykaz wymaganych dokumentów i oświadczeń zawarty jest w Załączniku nr 1 do wniosku o wydanie licencji na wykonywanie usług transportu kolejowego.

2. Wymagania dotyczące wiarygodności finansowej

Wymagania dotyczące wiarygodności finansowej (art. 46 ust 6 ustawy o transporcie kolejowym) uznaje się za spełnione, gdy przedsiębiorca jest w stanie wykazać, że jest zdolny do wypełnienia rzeczywistych i potencjalnych zobowiązań finansowych przez okres 12 miesięcy od dnia

udzielenia licencji.

Prezes UTK uzyskuje od właściwych organów informacje o stanie zaległości przedsiębiorcy w podatkach oraz w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.).

Wymagania dotyczące wiarygodności finansowej uznaje się za niespełnione w przypadku przedsiębiorcy, w którego działalności występują znaczne lub powtarzające się zaległości publicznoprawne (art. 46 ust. 7 ustawy o transporcie kolejowym).

Wymagania dotyczące wiarygodności finansowej sprawdzane są na podstawie informacji przedłożonych zgodnie z Załącznikiem nr 2 do wniosku o wydanie licencji na wykonywanie usług transportu kolejowego.

W razie wątpliwości co do sytuacji finansowej przedsiębiorcy, Prezes UTK może żądać innych niż określone w art. 46 ust. 6 ustawy o transporcie kolejowym informacji i dokumentów bankowych lub księgowych przedstawiających rzetelnie aktualną sytuację finansową przedsiębiorcy.

3. Wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych

Wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych uznaje się za spełnione, gdy przedsiębiorca posiada lub zobowiąże się do posiadania organizacji zarządzania, która zapewni kontrolę bezpieczeństwa, niezawodność i nadzorowanie licencjonowanej działalności (art. 46 ust. 9 ustawy o transporcie kolejowym).

W tym celu przedsiębiorca ubiegający się o licencję przedstawia:

- a. dokumenty dotyczące kwalifikacji pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo przewozów kolejowych oraz szczegółowe dane dotyczące szkolenia tych pracowników lub
- b. oświadczenie dotyczące planowanego zatrudnienia i przeszkolenia pracowników odpowiedzialnych za bezpieczeństwo przewozów kolejowych.

Wymagane dokumenty i oświadczenia zawarte są w Załączniku nr 3 do wniosku o wydanie licencji na wykonywanie usług transportu kolejowego.

4. Wymagania dotyczące zabezpieczenia finansowego odpowiedzialności cywilnej

Wymagania dotyczące zabezpieczenia finansowego odpowiedzialności cywilnej uznaje się za spełnione, gdy przedsiębiorca ubiegający się o udzielenie licencji wykaże, że zawarł umowę

ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lub umowę gwarancji ubezpieczeniowej na warunkach rynkowych w celu pokrycia, zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym, swojej działalności cywilnej od wypadku, w szczególności w odniesieniu do pasażerów, bagażu, przesyłek, poczty i osób trzecich (art. 46 ust. 10 ustawy o transporcie kolejowym, art. 5 ust. 4-5 rozporządzenia 2015/171/UE).

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie ubezpieczenia przewoźnika kolejowego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1033), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie ubezpieczenia”, określa termin powstania obowiązku ubezpieczenia przewoźnika kolejowego oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc pod uwagę zakres działalności wykonywanej przez przewoźnika kolejowego.

Wymagane dokumenty i oświadczenia zawarte są w Załączniku nr 4 do wniosku o wydanie licencji na wykonywanie usług transportu kolejowego.

Rozpoznawanie wniosku o wydanie licencji

Prezes UTK podejmuje decyzję w sprawie złożonego wniosku o wydanie licencji w możliwie najkrótszym czasie, lecz nie później niż w trzy miesiące od dnia złożenia przez przedsiębiorcę kompletnego wniosku o udzielenie licencji po przedłożeniu wszystkich informacji, wymienionych w Załącznikach 1-4 (art. 47 ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym).

Po złożeniu przez przedsiębiorcę wniosku o wydanie licencji, organ sprawdza wniosek pod względem formalnym, a następnie:

a. w przypadku kompletności wniosku o wydanie licencji i załączonych dokumentów:

- informuje o tym przedsiębiorstwo, w terminie jednego miesiąca od wpływu wniosku o wydanie licencji (art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2015/171/UE);
- zawiadamia o wszczęciu postępowania administracyjnego (art. 61 k.p.a.) z wniosku o wydanie licencji

b. w przypadku niekompletności wniosku o wydanie licencji, w tym wymaganych dokumentów:

- wzywa przedsiębiorstwo do uzupełnienia braków w terminie nie krótszym niż 7 dni (art. 64 §2 k.p.a.), a następnie:
- jeśli braki zostaną uzupełnione w terminie:
 - informuje przedsiębiorstwo, w terminie jednego miesiąca od wpływu uzupełnionych braków o kompletności wniosku o wydanie licencji, w tym

dokumentów (art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2015/171/UE);

- zawiadania o wszczęciu postępowania administracyjnego (art. 61 k.p.a.) z wniosku o wydanie licencji;
- jeśli braki nie zostaną uzupełnione w terminie:
 - zawiadania przedsiębiorstwo o pozostawieniu wniosku o wydanie licencji bez rozpoznania (art. 64 §2 k.p.a.).

W wyjątkowych przypadkach termin poinformowania przedsiębiorstwa w zakresie kompletności wniosku o wydanie licencji i załączonych dokumentów można wydłużyć o dwa tygodnie, o czym przedsiębiorstwo zostaje poinformowane. (art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2015/171/UE).

Weryfikacja wniosku o wydanie licencji pod względem formalnym następuje tylko w oparciu o materiały dowodowe, przedłożone zgodnie z wymaganiami określonymi w Załącznikach 1-4 do wniosku o wydanie licencji na wykonywanie usług transportu kolejowego.

Po spełnieniu wymagań formalnych następuje weryfikacja merytoryczna wniosku o wydanie licencji.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości we wniosku o wydanie licencji lub w Załącznikach następuje wezwanie przedsiębiorstwa do przedłożenia, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień lub uzupełnień (art. 50 § 1 k.p.a.), a następnie:

- jeśli wyjaśnienia lub uzupełnienia zostaną przedłożone w terminie:
 - następuje analiza dokumentów pod względem spełniania przez przedsiębiorstwo niezbędnych wymagań do wydania licencji;
- jeśli wyjaśnienia lub uzupełnienia nie zostaną przedłożone w terminie:
 - następuje rozpatrzenie wniosku na podstawie posiadanych dokumentów.

Wydanie licencji

Wydanie licencji następuje przy spełnieniu wymagań określonych w art. 46 ustawy o transporcie kolejowym, na podstawie art. 45 ustawy o transporcie kolejowym. W takim przypadku następuje:

- wydanie licencji na Wzorce dokumentu licencyjnego;
- zawiadomienie przedsiębiorstwa o wydaniu licencji i dostarczenie jej, a także poinformowanie o należnej opłacie za wydanie licencji (art. 50 ustawy o transporcie kolejowym i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 22 października

2009 r. w sprawie opłaty za udzielenie licencji i licencji tymczasowej na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie transportu kolejowego, zwanego dalej „rozporządzeniem o opłacie”);

- notyfikacja dokumentu licencyjnego w bazie Agencji Kolejowej Unii Europejskiej.

Wykaz licencjonowanych przewoźników kolejowych publikowany jest na stronie internetowej UTK. ([link](#))

Odmowa wydania licencji

Odmowa wydania licencji następuje przy niespełnieniu wymagań określonych w art. 46 ustawy o transporcie kolejowym, na podstawie art. 45 ustawy o transporcie kolejowym. W takim przypadku następuje wydanie i dostarczenie przedsiębiorstwu decyzji o odmowie wydania licencji wraz z uzasadnieniem.

Wydanie licencji tymczasowej

Zgodnie z art. 49a ust. 2 i 4 ustawy o transporcie kolejowym, w przypadku zawieszenia lub cofnięcia licencji z powodu niespełniania wymagań dotyczących wiarygodności finansowej, Prezes UTK może wydać licencję tymczasową na przeprowadzenie zmian w przedsiębiorstwie, pod warunkiem, że nie będzie to zagrażało bezpieczeństwu prowadzonej działalności. Licencja tymczasowa jest ważna nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia doręczenia decyzji w przedmiocie jej udzielenia.

Rozszerzenie działalności

W przypadku gdy przedsiębiorca zamierza znacząco zmienić lub rozszerzyć swoją działalność, np. o nowe rodzaje usług (przewozy pasażerskie lub przewozy towarowe), jego licencja jest ponownie przedkładana do zatwierdzenia organowi wydającemu licencję.

Przedsiębiorca składa wówczas wniosek o ponowne zatwierdzenie licencji przewoźnika kolejowego, załączając do niego wszystkie dokumenty wymagane w postępowaniu o udzielenie licencji przewoźnika kolejowego.

Zmiana zakresu licencjonowanej działalności

W przypadku gdy przedsiębiorca będzie chciał rozszerzyć zakres posiadanej licencji o świadczenie usług trakcyjnych lub ograniczyć jej zakres odpowiednio o przewóz osób, rzeczy lub świadczenie usług trakcyjnych, występuje do Prezesa UTK z wnioskiem o zmianę licencji w trybie określonym w art. 48 ust. 5 ustawy o transporcie kolejowym.

W toku tego rodzaju postępowania Prezes UTK bada, czy przedsiębiorca posiada odpowiednie

zabezpieczenie finansowe odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzoną działalnością, adekwatne do zakresu prowadzonej działalności.

Do wniosku o zmianę danych należy dołączyć dowód dotyczący poziomu i zakresu posiadanego ubezpieczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej działalności w razie wypadków, który spełni wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie ubezpieczenia.

Odpis ww. dokumentu dotyczącego ubezpieczenia OC powinien zostać poświadczony za zgodność z oryginałem, zgodnie z art. 76a § 2, 2a oraz 2b k.p.a.

Zmiany mające wpływ na sytuację prawną przewoźnika

Przewoźnik kolejowy, w przypadku zmiany mającej wpływ na jego sytuację prawną, w szczególności w przypadku połączenia lub przejęcia, informuje o tym Prezesa UTK w terminie 14 dni od dnia, w którym zmiany te stały się skuteczne. Prezes UTK może podjąć decyzję o ponownym przedłożeniu licencji do zatwierdzenia jeżeli stwierdzi zagrożenie bezpieczeństwa związanego z prowadzoną działalnością.

Karze pieniężnej podlega przewoźnik kolejowy, który nie poinformował w wymaganym terminie Prezesa UTK o zmianie mającej wpływ na jego sytuację prawną, o której mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym.

Zmiana danych w licencji

W przypadku zamiaru dokonania zmiany danych w licencji przewoźnik kolejowy powinien wystąpić do Prezesa UTK z wnioskiem o zmianę danych w posiadanej licencji. Wskazane jest aby wniosek zawierał podstawę prawną żądania oraz informację dotyczącą aktualizowanych danych.

Do wniosku o zmianę danych należy dołączyć dowód dotyczący poziomu i zakresu posiadanego ubezpieczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej działalności, który spełnia wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie ubezpieczenia.

Odpis ww. dokumentu dotyczącego ubezpieczenia OC powinien zostać poświadczony za zgodność z oryginałem, zgodnie z art. 76a § 2, 2a oraz 2b k.p.a.

Wygaszenie licencji

W przypadku gdy przedsiębiorca posiadający licencje przewoźnika kolejowego nie potrzebuje tej licencji ze względu na zmianę zakresu prowadzonej działalności gospodarczej lub ze względu na zmianę przepisów ustawy o transporcie kolejowym, czy też w związku z przejęciem innego przedsiębiorstwa lub jego części, obejmującej prawo do licencji przewoźnika kolejowego tego

przedsiębiorstwa, stał się posiadaczem dwóch licencji przewoźnika kolejowego, występuje do Prezesa UTK z wnioskiem o wygaśnięcie licencji przewoźnika kolejowego.

Opłata za udzielenie licencji

Za udzielenie licencji i licencji tymczasowej pobierana jest opłata (art. 50 ustawy o transporcie kolejowym i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia o opłacie).

Za udzielenie licencji pobiera się opłatę w wysokości stanowiącej równowartość w złotych 1750 euro ustaloną przy zastosowaniu obowiązującego w dniu udzielenia licencji kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski.

Za udzielenie licencji tymczasowej pobiera się opłatę w wysokości stanowiącej równowartość w złotych 175 euro ustaloną przy zastosowaniu obowiązującego w dniu udzielenia licencji kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski.